

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
BORDI I MBIKËQYRJES PUBLIKE

RREGULLORE

Nr.7, datë 02.10.2018

**PËR “ PROCEDURAT DHE METODOLOGJINË E KONTROLLIT TË CILËSISË SË
AUDITIMIT LIGJOR”**

Kjo rregullore është hartuar në bazë të:

neneve 38 dhe 39 të ligjit Nr. 10 091, datë 5.03.2009 “Për auditimin ligjor, organizimin e profesionit të audituesit ligjor dhe të kontabilistit të miratuar” i ndryshuar.

KREU I
DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Neni 1
Objekti i Rregullores

1. Kjo Rregullore është përgatitur me qëllim për t’i mundësuar Bordit të Mbikëqyrjes Publike (BMP) hartimin dhe zbatimin një sistemi të monitorimit dhe të kontrollit të cilësisë së shërbimeve të auditimit në Shqipëri, për njësitë ekonomike me interes publik (NIP) dhe ato jo me interes publik (Jo-NIP), duke përfshirë monitorimin dhe kontrollin e sistemeve të brendshme të sigurimit të cilësisë së zbatuar nga audituesit ligjorë/shoqëritë e auditimit, si dhe kontrollet e angazhimeve individuale të auditimit.
2. Rregullorja përfshin gjithashtu politikat dhe procedurat për të ndërtuar një bashkëpunim efikas midis BMP dhe Institutit të Ekspertëve Kontabël të Autorizuar (IEKA), në kuadër të procesit të dhënies së sigurisë për cilësinë.

Neni 2

Fusha e zbatimit

1. Sipas ligjit nr.10 091, datë 05.03.2009 “Për auditimin ligjor, organizimin e profesionit të audituesit ligjor dhe kontabilistit të miratuar”, të ndryshuar, (më poshtë, cituar si “ligji i auditimit”) përgjegjësia për drejtimin e kontrollit të sigurimit të cilësisë së audituesve ligjorë/shoqërive të auditimit është në ngarkim të BMP, me mundësinë e delegimit të kontrollit të sigurimit të cilësisë së njësive jo me interes publik te IEKA.
2. Në mbështetje të vizionit mbikëqyrës të BMP, politikat dhe procedurat e kontrollit të sigurimit të cilësisë kanë për qëllim të arrijnë përmirësime të rëndësishme në cilësinë e përgjithshme të praktikave të auditimit. Mangësitë e këtij procesi duhet të theksohen dhe duhet të krijohen kapacitetet për t’i eliminuar këto mangësi në kohë. Mbikëqyrja e auditimit është e detyrueshme, duke theksuar më shumë nevojën e kësaj mbikëqyrjeje tek njësitë ekonomike me interes publik. Duke qenë se ekziston mundësia e delegimit të kontrollit të sigurimit të cilësisë nga BMP tek IEKA, për njësitë ekonomike jo me interes publik, të dy këto institucione duhet të bashkëpunojnë për ngritjen e një sistemi efektiv të kontrollit të sigurisë së cilësisë.

KREU II

SISTEMI I KONTROLLIT TË CILËSISË

Neni 3

Sistemi i garantimit të sigurimit të cilësisë

1. Sistemi i garantimit të sigurimit të cilësisë së auditimit përfshin 2 elementë:
 - Aktivitete të kontrollit të brendshëm të sigurimit të cilësisë organizuar nga audituesit ligjorë/shoqëritë e auditimit, në përputhje me standardin ndërkombëtar të kontrollit të cilësisë (ISQC1) dhe standardet ndërkombëtare të auditimit (SNA);
 - Aktivitete të kontrollit të jashtëm të sigurimit të cilësisë organizuar dhe realizuar nga inspektorët e BMP për angazhime auditimi të zgjedhura nga ana e tyre, si dhe për sistemin e kontrollit të brendshëm të sigurimit të cilësisë.
2. Sistemi i kontrollit të brendshëm të cilësisë është i detyrueshëm për të gjithë subjektet që kryejnë auditimet e njësive me interes publik. Në rastet e angazhimeve të auditimit sipas kushteve të nenit 42 pika 2 e ligjit për auditimin duhet të garantohet sistemi i brendshëm i kontrollit të cilësisë prej audituesve ligjorë/shoqërive të auditimit të angazhuar.
3. Kontrollat e realizuara nga inspektorët e BMP, dhe nga inspektorët e IEKA, kur i delegohet si mundësi, duhet të raportohen në raportin vjetor të punës. Raportet duhen aprovuar nga BMP, e cila nga ana e saj duhet të përgatisë përmbledhjen e raportit vjetor me pikat e forta dhe të dobëta të cilësisë së auditimit, duke evidentuar përmirësimet e bëra që nga rishikimi

i fundit, si dhe duke përfshirë konkluzionet, rekomandimet dhe planin e veprimit për periudhën në vijim. Raporti përfundimtar i BMP duhet të jetë në dispozicion për publikun.

Neni 4

Kontrolli i sigurimit të cilësisë

1. Kontrolli i sigurimit të cilësisë për audituesit ligjorë/shoqëritë e auditimit të angazhuar në auditimin e njërive me interes publik bazohet në një cikël kontrolli 3 vjeçar. Ky proces realizohet të paktën 1 herë, brenda ciklit 3 vjeçar. Bazuar në shkaqe të arsyeshme, BMP e realizon procesin e kontrollit më shpesh.
2. Kontrollat e sigurimit të cilësisë për audituesit ligjorë apo shoqëritë e auditimit, për njësitë jo me interes publik, parashikohet të bëhen brenda ciklit të kontrollit prej 6 vitesh. Ky proces realizohet të paktën 1 herë, brenda ciklit 6 vjeçar. Bazuar në shkaqe të arsyeshme, BMP e realizon procesin e kontrollit më shpesh.
3. Për audituesit ligjorë me më pak se 5 vite eksperiencë në ushtrimin e profesionit, kontrolli i sigurimit të cilësisë bëhet çdo 2 vjet, deri sa të arrihet niveli i duhur i eksperiencës.

Neni 5

Kontroll i plotë dhe i kufizuar

1. Kontrolli i plotë përfshin:
 - a. Kontrollin e sistemit të brendshëm të kontrollit të cilësisë së shoqërisë;
 - b. Kontrollin e angazhimeve të auditimit.

Kontrolli i plotë bëhet në rastet kur kontrolli i cilësisë po realizohet për herë të parë, si dhe në rastet kur kontrollet e mëparshme kanë evidentuar gjetje të rëndësishme. Në çdo rast, çdo auditues ligjor/shoqëri auditimi duhet të jetë subjekt i kontrollit të plotë brenda ciklit të përcaktuar në këtë rregullore.
2. Kontrolli i kufizuar (i pjesshëm) bëhet në rastet kur BMP e sheh të arsyeshme të kryejë një kontroll më të thelluar mbi një çështje specifike në nivel të një audituesi ligjor/shoqërie auditimi apo në nivel të një industrie specifike.
3. Në bazë të analizës së riskut, BMP identifikon audituesit ligjorë/shoqëritë e auditimit që kërkojnë kontroll të përvitshëm. BMP mund të kërkojë rikontroll për shkak të gjetjeve të rëndësishme nga kontrolli i mëparshëm. Ky rikontroll duhet të përqendrohet tek gjetjet e kontrollit më të fundit, tek veprimet rregulluese të miratuara dhe tek progresi i shoqërisë/audituesit sipas planit të veprimit.

Neni 6

Objekti i kontrollit të sigurimit të cilësisë

Objekti i kontrollit për audituesit ligjorë/shoqëritë e auditimit të angazhuar si pranë njësive ekonomike me interes publik dhe atyre jo me interes publik përfshin:

- a. Kontroll të sistemit të kontrollit të brendshëm të cilësisë;
- b. Kontroll të cilësisë së angazhimeve të përzgjedhura të auditimit.

Neni 7

Procedurat e dhënies së sigurisë

1. Kontrolli i sigurimit të cilësisë realizohet nga inspektorët e BMP dhe nga inspektorët e angazhuar nga IEKA, në raste delegimi tek kjo e fundit nga BMP.
2. Kontrolli duhet të përfshijë cilësinë e dokumentacionit të angazhimit të auditimit, një vlerësim të nivelit të përputhshmërisë me standardet e aplikueshme të auditimit, kërkesave të etikës dhe pavarësisë si dhe një vlerësim të cilësisë dhe sasisë të burimeve të shpenzuara, të tarifave të auditimit dhe të sistemit të kontrollit të brendshëm të cilësisë së shoqërive të auditimit.
3. Gjithashtu, mund të ndodhë që çështje të ndryshme të rëndësishme mund të sinjalizohen te BMP nëpërmjet burimeve të jashtme, të ndryshme nga procedurat normale të kontrollit. Këto burime, bazuar në rregulloren nr. 4, datë 29.03.2018 “Për investigimin dhe procedurat për marrjen e masave disiplinore” të BMP, mund të përfshijnë:
 - a) Sinjalizime që ka mangësi materiale gjatë ekzekutimit të auditimit ligjor;
 - b) Informacione nga investitorët, audituesit, palët e tjera të interesuara dhe agjenci rregullatore;
 - c) Njoftime publike.

KREU III

KONTROLLI I CILËSISË PËR AUDITIMET E NJËSIVE EKONOMIKE ME INTERES PUBLIK

Neni 8

Njësitë me interes publik

1. Ligji për auditimin ligjor përcakton se, njësi me interes publik quhen:
 - a) të gjitha njësitë ekonomike të listuara në bursë;
 - b) bankat dhe degët e bankave të huaja, si dhe subjektet e tjera financiare jobanka, të licencuara nga Banka e Shqipërisë;

- c) shoqëritë e sigurimit dhe të risigurimit, shoqëritë administruese të fondeve të investimeve kolektive, shoqëritë administruese të fondeve të pensionit vullnetar;
 - ç) shoqëritë e tjera shtetërore ose private, të cilat janë të rëndësishme për interesin e publikut, për shkak të natyrës së biznesit, madhësisë ose numrit të punëmarrësve të tyre, të përcaktuara me vendim të Këshillit të Ministrave.
2. Angazhimet e auditimit të njësive ekonomike me interes publik janë objekt i kontrollit të brendshëm të cilësisë nga ana audituesit ligjor/shoqërive të auditimit.
 3. Procesi i kontrollit të audituesve ligjorë/shoqërive të auditimit të angazhuar në auditimin e njësive ekonomike me interes publik bazohet në një cikël 3-vjeçar kontrolli të angazhimeve të auditimit. Ky proces realizohet të paktën 1 herë, brenda ciklit 3 vjeçar. Ndërkohë, bazuar në faktorët e riskut (sipas tabelës 1 më poshtë), si dhe nisur edhe nga burimet e informacionit, BMP mund të identifikojë angazhime specifike auditimi të njësive me interes publik, të cilat kërkojnë kontroll më të shpeshtë. Me vendim të BMP, çdo vit specifikohen faktorët e vlefshëm të riskut si dhe vlerat referuese për çdo faktor risku, bazuar në të dhënat e disponueshme ku përfshihet informacioni i mbledhur nga audituesit ligjorë/shoqëritë e auditimit, brenda muajit Janar të çdo viti (*Aneksit 1 – Modeli i miratuar i Deklarimit të Angazhimeve për audituesit ligjorë/shoqëritë e auditimit*).

Neni 9

Procesi i përzgjedhjes

1. Njësitë ekonomike me interes publik duhet të renditen çdo vit sipas nivelit të riskut, të vlerësuar bazuar në analizën e vlerësimit të riskut (sipas tabelës 1 dhe tabelës 2).
2. Bazuar në këtë renditje, procesi i përvitshëm i përzgjedhjes së angazhimeve të auditimit për sigurimin e cilësisë kryhet sipas kësaj radhe:
 - a) Përzgjedhja e angazhimeve të auditimit mbi bazën ciklike.
 - b) Përzgjedhja e angazhimeve të auditimit, të cilat kërkojnë kontrolle shtesë për shkak të një treguesi risku specifik të lartë, pavarësisht kontrolleve të kryera në kuadër të ciklit 3-vjeçar.

Tabela 1: Vlerësimi i riskut për njësitë ekonomike me interes publik të audituara¹

Vlerësimi i riskut						
Faktorët e riskut			Vlerësimi i nivelit të riskut			Ref
Njësitë ekonomike me interes publik të audituara	Industria	Banka	ulët	mesëm	lartë	
		Institucione jo banka të licencuara nga Banka Shqipërisë				
		Shoqëri Financiare të licencuara nga Autoriteti i Mbikëqyrjes Financiare				
		Shoqëri prodhimi				
		Shoqëri tregtimi				
		Shoqëri shërbimi				
		Të tjera				
	Struktura e NIP	Të listuara (Po/Jo)	ulët	mesëm	lartë	
		Degë e shoqërisë së huaj				
		Pjesëmarrja në treg (vogël, mesëm, madh)				
		Forma ligjore (SHPK, SHA)				
		Pronësia (pronari kryesor)				
	Lloji i opinionit (sipas historikut)	I pakualifikuar	ulët	mesëm	lartë	
I kualifikuar						
Mohim i opinionit						
Negativ						
Probleme Auditimi (të detajuara)		ulët	mesëm	lartë		
		ulët	mesëm	lartë		
Probleme Kontabiliteti (të detajuara)		ulët	mesëm	lartë		
		ulët	mesëm	lartë		
Probleme të përputhshmëri së (të detajuara)		ulët	mesëm	lartë		
Të tjerë tregues risku		ulët	mesëm	lartë		

¹ Faktorët e riskut në tabelat 1 dhe 2 shërbejnë si referencë e përgjithshme për përcaktimin dhe vlerësimin e faktorëve vjetorë të riskut nga BMP.

Tabela 2: Vlerësimi i riskut për audituesit ligjorë/shoqëritë e auditimit

Vlerësimi i riskut						
Faktorët e riskut			Vlerësimi i nivelit të riskut			Ref
Auditues ligjor/Shoqëri auditimi	Struktura	Pjesë e një rrjeti (po/jo)	ulët	mesëm	lartë	
		Numri i partnerëve të auditimit				
		Numri i stafit të auditimit				
		Numri i angazhimeve të auditimit të njësive me interes publik				
		Numri i orëve të auditimeve të njësive me interes publik				
		Tarifat e angazhimeve të auditimit të njësive me interes publik				
		Numri i angazhimeve të auditimit të njësive jo me interes publik				
		Numri i orëve të auditimeve të njësive jo me interes publik				
		Tarifat e angazhimeve të auditimit të njësive jo me interes publik				
	Sistemi i brendshëm i kontrollit të cilësisë (sipas historikut)	Pa mangësi	ulët	mesëm	lartë	
Mangësi të evidentuara (detaje)						
Përputhshmëri me standardet e përgjithshme: 1. Përgjegjësia e Drejtimit për cilësinë 2. Kërkesa të etikës 3. Pranim/vijimësi të angazhimeve të auditimit 4. Monitorimi 5. Performanca e angazhimit të auditimit 6. Burimet njerëzore						

KREU IV
KONTROLLI I CILËSISË PËR AUDITIMET E NJËSIVE EKONOMIKE JO ME
INTERES PUBLIK

Neni 10

Kontrolli i sigurimit të cilësisë

1. Kontrolli i sistemit të cilësisë përfshin të gjithë audituesit ligjorë/shoqëritë e auditimit, të cilët auditojnë njësi ekonomike jo me interes publik, i cili parashikohet të realizohet të paktën 1 herë, brenda ciklit 6 vjeçar. Gjithashtu, bazuar në faktorët e riskut si dhe nisur edhe nga burimet e informacionit, BMP mund të identifikojë angazhime specifike auditimi të njësive jo me interes publik, të cilat kërkojnë kontroll më shpesh. Përveç kësaj, për audituesit ligjorë me eksperiencë më pak se 5 vite në ushtrimin e profesionit, kontrolli i sigurimit të cilësisë bëhet çdo 2 vite, deri sa të arrihet niveli i duhur i eksperiencës.
2. Objekti i kontroleve të auditimeve të njësive ekonomike jo me interes publik përfshin sistemin e kontrollit të cilësisë në nivel audituesi ligjorë/shoqërie auditimi dhe në nivel angazhimi auditimi. BMP mund të delegojë tek IEKA organizimin dhe realizimin e kontrollit të sistemit të cilësisë të audituesve ligjorë/shoqërive të auditimit, të cilët auditojnë njësitë ekonomike jo me interes publik.

Neni 11

Procesi vjetor i kontrollit të cilësisë

Procesi i kontrollit të përvitshëm të cilësisë përbëhet nga këto hapa:

- a) Përcaktimi i inspektorëve;
- b) Përzgjedhja e audituesve ligjorë/shoqërive të auditimit që do të kontrollohen;
- c) Identifikimi i qëllimit të kontrollit (angazhimet e auditimit që do të kontrollohen).

Neni 12

Përcaktimi i inspektorëve

1. Përgjegjësia për drejtimin e kontrollit të sistemit të cilësisë së auditimeve ligjore është në ngarkim të BMP, me mundësinë që kontrolli i sistemit të cilësisë së auditimit të njësive jo me interes publik t'i delegohet IEKA-s.
2. Në kuadër të mundësisë së delegimit të kontrollit të sistemit të cilësisë së auditimeve të njësive jo me interes publik, IEKA duhet që të angazhojë inspektorët, përmes një procedure e cila siguron që:
 - a) Inspektorët kanë kapacitete të mjaftueshme, aftësi dhe eksperiencë në punë,
 - b) Inspektorët duhet të veprojnë në përputhje me parimet e objektivitetit dhe konfidencialitetit sipas Kodit të Etikës së profesionit.
 - c) Inspektorët nuk janë në kushtet e konfliktit të interesit, sipas kuadrit rregullator në fuqi.
3. Inspektorët e angazhuar nga IEKA, duhet të plotësojnë kriteret e mëposhtme:

- a) të kenë përfunduar studimet universitare të ciklit të dytë ose të zotërojnë diplomë universitare të ekuivalentuar me këtë nivel në profilet auditim, kontabilitet ose financë, si dhe të kenë jo më pak se 10 vjet përvojë pune në fushën e auditimit ligjor e të raportimit financiar, kombinuar me trajnime specifike për dhënien e sigurisë së cilësisë;
 - b) të mos ushtrojnë profesionin e audituesit ligjor dhe të mos jenë të punësuar apo të angazhuar me një auditues ligjor ose shoqëri auditimi;
 - c) të mos kenë konflikt interesi ndërmjet tyre dhe me audituesin ligjor ose shoqërinë e auditimit. Këta punonjës, përpara nisjes së procesit të sigurimit të cilësisë, plotësojnë një deklaratë me shkrim, ku deklarojnë se nuk janë në konflikt interesi me audituesin ligjor dhe/ose shoqërinë e auditimit, objekt të kontrollit të cilësisë.
4. Në rastet kur inspektori ka qenë partner, i punësuar, apo i lidhur me një auditues ligjor apo shoqëri auditimi, atëherë ai nuk mund të kryejë kontroll të sistemit të cilësisë për këtë auditues ligjor ose shoqëri auditimi derisa të kenë kaluar, të paktën, tre vjet që nga momenti që ky inspektor ka pushuar së qeni partner, i punësuar, apo i lidhur me audituesin ligjor apo shoqërinë e auditimit.
 5. Kur të përcaktohet grupi i inspektorëve të kontrollit të sistemit të cilësisë për secilin angazhim, Komiteti përgjegjës për Kontrollin e Cilësisë pranë IEKA-s duhet të sigurojë që nuk ka konflikt interesi midis inspektorëve dhe audituesve ligjorë/shoqërive të auditimit që janë subjekt i kontrollit, midis inspektorëve dhe organeve drejtuese të IEKA, si dhe inspektorët duhet të kenë etikën e duhur, aftësitë teknike, eksperiencën dhe autoritetin për të realizuar kontrollin.
 6. Pavarësia dhe aftësitë e inspektorëve duhet të jenë të dokumentuara.
 7. Në rastet kur mund të ndodhë delegimi i kontrollit të sigurimit të cilësisë së auditimeve të njëjësive jo me interes publik të IEKA, me vendim të Bordit të Mbikëqyrjes Publike, do të përcaktohen afatet, procedurat që do të ndiqen si dhe çdo element tjetër përbërës i sistemit të dhënies së sigurisë për cilësinë.

Neni 13

Përzgjedhja e audituesve ligjorë/shoqërive të auditimit

1. Kontrolli për audituesit ligjorë/shoqëritë e auditimit që kanë ndërmarrë angazhime auditimi të njëjësive jo me interes publik bazohet në një cikël 6-vjeçar. Prioritet i kushtohet audituesve ligjorë/shoqërive të auditimit që paraqesin riskun më të madh bazuar në vlerësimin e riskut të bërë, sipas këtyre kriterëve (sipas tabelës 3 më poshtë):
 - Struktura dhe madhësia e audituesit ligjor/shoqërisë së auditimit;
 - Numri dhe kompleksiteti i angazhimeve të auditimit;
 - Rezultatet e kontrollit të cilësisë të bëra në të kaluarën dhe shkalla e realizimit të veprimeve korrigjuese të kërkuara.
2. Kriteret e vlerësimit për përzgjedhjen e audituesve ligjorë/shoqërive të auditimit duhet të marrin në konsideratë edhe informacionin shtesë që vjen nga raportet vjetore të veprimtarisë së audituesve ligjorë/shoqërive të auditimit. Në çdo rast, çdo auditues

ligjor/shoqëri auditimi duhet të kontrollohet të paktën 1 (një) herë brenda ciklit 6-vjeçar. Gjithashtu, bazuar në faktorët e riskut si dhe nisur edhe nga burimet e informacionit, BMP mund të identifikojë angazhime specifike auditimi të audituesve ligjorë/shoqërive të auditimit të njësive jo me interes publik, të cilat kërkojnë kontroll më shpesh. Me vendim të BMP specifikohen faktorët e vlefshëm të riskut si dhe vlerat referuese për çdo faktor risku bazuar në të dhënat e disponueshme, ku përfshihet informacioni i mbledhur nga audituesit ligjorë/shoqëritë e auditimit, brenda muajit Janar të çdo viti (Aneksit 1 – *Modeli i miratuar i Deklarimit të Angazhimeve për audituesit ligjorë/shoqëritë e auditimit*).

Tabela 3: Vlerësimi i riskut për audituesit ligjorë/shoqëritë e auditimit²

Vlerësimi i riskut						
Faktorët e riskut			Vlerësimi i nivelit të riskut			Ref
Auditues ligjor/Shoqëri auditimi	Struktura	Pjesë e rrjetit (po/jo)	ulët	mesëm	lartë	
		Numri i partnerëve të auditimit				
		Numri i stafit të auditimit				
		Numri i menaxherëve të auditimit				
		Numri i angazhimeve				
		Numri i orëve të angazhimeve të auditimeve (buxhetuar)				
		Numri i orëve të angazhimeve të auditimeve (faktike)				
		Tarifat e angazhimeve të auditimit				
	Sistemi i brendshëm i kontrollit të cilësisë (sipas historikut)	Mangësi të evidentuara (Po/Jo)	ulët	mesëm	lartë	
		Përputhshmëri me standardet e përgjithshme 1. Përgjegjësia e Drejtimit për cilësinë 2. Kërkesa të etikës 3. Pranim/vijimësi të angazhimeve të auditimit 4. Burimet njerëzore 5. Performanca e angazhimit të auditimit 6. Monitorimi				

Neni 14

Përzgjedhja e angazhimeve të auditimit

² Faktorët e riskut në tabelat 3 dhe 4 shërbejnë si referencë e përgjithshme për përcaktimin dhe vlerësimin e faktorëve të riskut nga BMP.

Përzgjedhja e angazhimeve të auditimit është e bazuar te risku për t'i dhënë prioritet atyre auditimeve që çdo vit paraqesin riskun më të lartë, bazuar në faktorët e riskut (shiko tabelës 4 më poshtë), që varen nga:

- Industria;
- Të dhënat financiare: aktivet, kapitali, të ardhurat, fitimi i vitit;
- Lloji i opinionit mbi auditimin;
- Çështje të rëndësishme të fushës së kontabilitetit;
- Koherencë në orët dhe tarifat e auditimit.

Tabela 4: Vlerësimi i riskut për njësitë ekonomike jo me interes publik të audituara

Vlerësimi i riskut						
Faktorët e riskut			Vlerësim i nivelit të riskut			Ref
Njësitë ekonomike jo me interes publik të audituara	Industria	Shoqëri prodhimi	ulët	mesëm	lartë	
		Shoqëri tregtare				
		Shoqëri shërbimi				
		Të tjera (specifiko)				
	Opinionit i auditimit (sipas historikut)	I pa kualifikuar	ulët	mesëm	lartë	
		I kualifikuar				
		Mohim i opinionit				
		Negativ				
	Probleme të auditimit (detaje)		ulët	mesëm	lartë	
			ulët	mesëm	lartë	
	Probleme të kontabilitetit (detaje)		ulët	mesëm	lartë	
			ulët	mesëm	lartë	
	Probleme përputhshmërie (detaje)		ulët	mesëm	lartë	
Të tjerë tregues risku (specifiko)		ulët	mesëm	lartë		

**KREU IV
METODOLOGJIA E PROCESIT TË KONTROLLIT**

Neni 15

Fazat e kontrollit

1. Procesi i kontrollit është i ndarë në 3 faza të veçanta si më poshtë vijon:
 - Faza 1 – Përgatitja e kontrollit
 - Faza 2 – Kryerja e kontrollit
 - Faza 3 – Përfundimi i kontrollit dhe raportimi
2. Të gjitha hapat e procesit janë të detajuara në listë-kontrollin e procesit të inspektimit të audituesit ligjor/shoqërisë së auditimit (Formulari A), e cila përmbledh hapat operativë që duhet të ndërmerren për të planifikuar, realizuar dhe përfunduar kontrollin.

Neni 16

Përgatitja për Kontroll

Përgatitja për kontroll kalon nëpër hapat si më poshtë:

- a) *Identifikimi i audituesit ligjor/shoqërisë së auditimit që do kontrollohet:*
Përzgjedhja e audituesit ligjor/shoqërisë së auditimit subjekt kontrolli, do të realizohet sipas proceseve të përshkruara në Kreun 3 dhe Kreun 4 të kësaj rregulloreje.
- b) *Kontakti me audituesin ligjor/shoqërinë e auditimit;*
Njoftimi për kontroll bëhet në formë shkresore, e cila përfshin listën e dokumenteve që duhet të kërkohen paraprakisht për të mundësuar përgatitjen e inspektorëve për kontroll. Informohet audituesi/shoqëria në lidhje me kontrollin dhe bihet dakord për organizimin dhe kohën. Është e rëndësishme që partnerët dhe personeli kryesor të jenë të gatshëm për kryerjen e intervistave. Merret në konsideratë që personeli që do të intervistohet të përzgjidhet përpara, në mënyrë që të jetë i gatshëm gjatë kontrollit.
- c) *Mbledhja dhe analiza e informacionit të kërkuar paraprakisht;*
Sigurohen dhe kontrollohen kopjet e dokumentave të audituesit/shoqërisë, si më poshtë:
 - Manualet e përgjithshme aktuale profesionale, të auditimit, të kontrollit të cilësisë dhe të praktikave të tjera;
 - Raporte të kontrollit të organizatave profesionale ose të autoriteteve rregullatore;
 - Programin e monitorimit të kontrollit të brendshëm të cilësisë, përfshirë planin e kontrollit, listën e plotë të auditimeve të kontrolluara, si dhe udhëzimet për rishikuesit;
 - Kopje të raporteve më të fundit të përfunduara të kontrollit të cilësisë të brendshëm, duke identifikuar gjetjet si dhe komunikimet e bëra për ndjekjen dhe zbatimin e rekomandimeve të lëna për mangësitë e evidentuara në këto raporte;
 - Listën e klientëve;
 - Plotësimin e pyetësorëve të vetëvlerësimit;
 - Ceshtje të lidhura me parandalimin dhe pastrimin e parave në përputhje me kuadrin rregullator.
 - Të tjera.

Informacionet e siguruara për qëllime të procesit të kontrollit të cilësisë janë të mbrojtura nga aktet rregullatore në fuqi, në lidhje me ruajtjen e konfidencialitetit.

ç) *Përgatitja e një plani të kontrollit, duke përfshirë edhe afatet kohore.*

Bazuar në informacionin më sipër, përgatitet një plan pune për kontrollin, ku përcaktohet edhe koha që nevojitet për realizimin e kontrollit në zyrat e subjektit.

Afatet kohore rishikohen bazuar në gjetjet e konstatuara gjatë vizitës pranë zyrave të subjektit.

Neni 17

Kryerja e kontrollit

Procesi i kontrollit pranë subjektit realizohet nëpërmjet këtyre hapave:

a) *Takimi fillestar*

Takimi fillestar ka qëllim prezantues dhe realizohet me personelin kryesor të audituesit ligjor/shoqërisë së auditimit. Inspektorët në këtë takim bëjnë prezantimin e qëllimit të inspektimit, kohëzgjatjen e parashikuar të punës pranë subjektit, konfirmojnë marrjen (ose jo) të informacionit të kërkuar, konfirmojnë mjetet në dispozicion për kryerjen e këtij inspektimi (sallë, akses në sisteme dhe databaza etj).

Gjatë kësaj faze zhvillohen diskutime mbi politikat dhe procedurat e kontrollit të cilësisë, veçanërisht mbi zbatimin e programit të monitorimit të kontrollit të brendshëm të cilësisë, përfshirë rezultatet nga monitorimet dhe kontrollet e kryera së fundmi si dhe diskutohet plani i vitit në vijim.

Takimi i parë realizohet në prani të personit përgjegjës për drejtimin dhe për kontrollin e brendshëm të cilësisë, duke bërë prezantimin e shoqërisë dhe paraqitjen e planit të kontrollit.

b) *Kontrolli i sistemit të brendshëm kontrollit të cilësisë së audituesit ligjor/shoqërisë së auditimit;*

Gjatë kësaj faze zhvillohen diskutime të detajuara mbi mangësitë e gjetura në raportet e mëparshme të kontrollit (nga organizata profesionale ose autoriteti rregullator) dhe për mënyrën sesi janë adresuar këto probleme.

Në këtë fazë, inspektorët trajtojnë të gjithë elementët e sistemit të brendshëm të kontrollit të cilësisë, si më poshtë:

- Përgjegjësitë e drejtimin për cilësinë brenda shoqërisë.
- Kërkesat e rëndësishme mbi etikën.
- Pranimi dhe vazhdimësia e angazhimeve dhe marrëdhënieve me klientët.
- Burimet njerëzore.
- Performanca e angazhimit.
- Monitorimi.

Elementë të kontrollit janë gjithashtu rregulloret dhe udhëzimet e brendshme të audituesit ligjor/shoqërisë së auditimit të cilat mbajnë parasysh kërkesat ligjore për

parandalimin dhe pastrimin e parave si dhe rreziqet që mund të lindin nga klientë dhe aktivitete tregtare.

Udhëzimet në lidhje me këtë fazë paraqiten në formularin për vlerësimin e sistemit të kontrollit të brendshëm të cilësisë (Formulari B). Për të parë përshtatshmërinë e programit të monitorimit të kontrollit të brendshëm të cilësisë së audituesit ligjor/shoqërisë së auditimit duhet të përdoren udhëzimet e përfshira në formularin për vlerësimin e programit të monitorimit të kontrollit të brendshëm të cilësisë (Formulari B.1).

c) *Kontrolli i angazhimeve të përzgjedhura të auditimit;*

Në fazën e kontrollit të angazhimeve të auditimit të përzgjedhura, vlerësohet zbatimi i metodologjisë së audituesit ligjor/shoqërisë së auditimit mbi auditimin, si dhe nëse auditimi është realizuar në pajtim me standardet ndërkombëtare të auditimit. Rishikohet kontrolli i bërë bazuar në programin e monitorimit të kontrollit të brendshëm të cilësisë së shoqërisë dhe/ose kryhen kontrole të drejtpërdrejta të angazhimeve të tjera.

Udhëzimet për këtë fazë paraqiten në formularin e kontroleve të angazhimeve individuale të auditimit (Formulari C).

ç) *Diskutimi i rezultateve*

Rezultatet e kontroleve të angazhimeve të rishikuara dhe /ose të kontroleve të drejtpërdrejta të kryera, diskutohen me ndihmën e partnerit/grupit të angazhimit, për të sqaruar fakte dhe siguruar përgjigje të shpejtë. Fokusi është tek gjetjet më shumë se sa te ndonjë element i caktuar në angazhim. Krahasohen rezultatet e kontroleve të angazhimeve me konkluzionet e vetë audituesit ligjor/shoqërisë së auditimit nga procesi i monitorimit të brendshëm.

Bazuar në procedurat e realizuara, të cilat përfshijnë vëzhgimin, hetimin, ekzaminimin e dokumentacionit, konfirmohet që elementë të rëndësishëm të standardeve ndërkombëtare të auditimit, përfshirë dhe standardet mbi etikën, janë duke u zbatuar. Gjithashtu, përcaktohen fushat ku shoqëria nuk plotëson kërkesat e standardeve ndërkombëtare ose kërkesat e Standardit Ndërkombëtar të Kontrollit të Cilësisë 1 (SNKC1/ISQC 1), kur janë në zbatim.

Neni 18

Përfundimi i kontrollit dhe raportimi

1. Në përfundim të kontrollit, zhvillohet një mbledhje përmbyllëse, në të cilën diskutohen gjetjet kryesore, duke përfshirë drejtuesit dhe stafin përgjegjës për kontrollin e cilësisë.
2. Gjithashtu, përgatitet një draft raport dhe një plan veprimi sipas Formularit D për Raportin e Kontrollit dhe Formularit D.1 për Planin e Veprimit, të cilat i dërgohen audituesit ligjor/shoqërisë së auditimit të kontrolluar për komente.

3. Audituesit ligjor/shoqërisë së auditimit të kontrolluar i kërkohet, që të dërgojë komentet e saj mbi draft-raportin, brenda 2 javëve nga marrja e tij, së bashku me planin e veprimit për të adresuar mangësitë e gjetura.
4. Raporti duhet të përfshijë:
 - a) Mangësitë e konstatuara gjatë kontrollit, të klasifikuara në këto kategori:
 - Përputhshmëria me Kodin e Etikës për profesionin sipas IESBA;
 - Përputhshmëria me SNKC1 (nëse aplikohet);
 - Përputhshmëria me Standardet Ndërkombëtare të Auditimit, dhe
 - Përputhshmëria me kuadrin rregullator në fuqi.
 - b) Mangësitë e konstatuara nga kontrollet e mëparshme dhe akoma të pakorrigjuara nga shoqëria.
 - c) Komentet e bëra nga shoqëria e kontrolluar në lidhje me mangësitë.
 - ç) Një plan veprimi për të adresuar mangësitë, i cili duhet të ketë këto elementë:
 - Identifikim të veprimit të nevojshëm të sugjeruar;
 - Caktim të përgjegjësisë të një individ apo grup brenda shoqërisë;
 - Përcaktim i një afati të miratuar nga audituesi ligjor/shoqëria e auditimit e kontrolluar dhe inspektori për korrigjimin e mangësive ose zbatimin e planit të veprimit.
5. Në përfundim të procesit të kontrollit, përgatitet raporti përfundimtar brenda 4 javëve nga marrja e komenteve të audituesit ligjor/shoqërisë audituese të kontrolluar dhe një kopje dërgohet tek:
 - BMP;
 - Audituesi ligjor/Partneri/ partnerët e shoqërisë së kontrolluar;
 - Të tjerë në përputhje me ligjin.

KREU V

DISPOZITA TË FUNDIT

Neni 19

Dispozita të fundit dhe hyrja në fuqi

1. Formularët e mëposhtëm janë pjesë e metodologjisë së kontrollit të cilësisë:

Formulari A	Listë-kontrolli i procesit të inspektimit me audituesit ligjorë/shoqëritë e auditimit
Formulari A.1	Letër shembull për inspektimin e audituesit ligjor/shoqërisë së auditimit
Formulari B	Vlerësimi i sistemit të kontrollit të brendshëm të cilësisë së shoqërisë

Formulari B.1	Vlerësimi i sistemit të kontrollit të brendshëm të cilësisë (<i>për t'u plotësuar nga audituesit ligjorë/shoqëritë e auditimit</i>)
Formulari B.2	Vlerësimi i programit të monitorimit të kontrollit të brendshëm të cilësisë (<i>për t'u plotësuar nga audituesit ligjorë/shoqëritë e auditimit</i>).
Formulari C	Listë-kontrolli kontrollit të angazhimeve individuale të auditimit
Formulari D	Raporti i kontrollit
Formulari D.1	Plani i veprimit
Formulari E	Pyetësori për personelin (<i>opsional</i>)

Aneksi 1: Modeli i miratuar i Deklarimit të Angazhimeve për audituesit ligjorë/shoqëritë e auditimit

Aneksi 2: Për formatin e raportimit nga organizatat profesionale

2. Çështjet që nuk janë të parashikuara në këtë rregullore rregullohen me vendim të veçantë të Bordit të Mbikëqyrjes Publike.
3. Kjo rregullore hyn në fuqi menjëherë pas miratimit nga Bordi i Mbikëqyrjes Publike.

KRYETAR

Dritan Fino